

**REPUBLIKA E KOSOVËS/REPUBLIKA KOSOVA/REPUBLIC OF KOSOVA
ZYRA E AUDITORIT TË PËRGJITHSHËM/KANCELARIJA GENERALNOG
REVIZORA/OFFICE OF THE AUDITOR GENERAL**

Br. dokumenta 20.2.1-2008-08

**IZVEŠTAJ REVIZIJE FINANSIJSKIH PREGLEDA KANCELARIJE
PREDSEDNIKA REPUBLIKE KOSOVA ZA ZAVRŠNU GODINU 31
DECEMBAR 2008**

Priština, 27 jul 2009

TABELA SADRŽAJA

- I. Opšti pregled
- II. Uvod
- III. Stanje u vezi sa preporukama sa prethodne godine
- IV. Delokrug revizije
- V. Pristup reviziji
- VI. Mišljenje revizije
- VII. Nalazi i glavne preporuke revizije

Aneksi:

- I. Razna Mišljenja Revizije (ISSAI 400)
- II. Komentari KPK i KGR odgovori

Spisak skraćenica

GR	Glavni revizor
KKB	Kosovski Konsolidovani Buđet
MFK	Međunarodna Federacija Knjigovodstva
ZMJO	Zakon o Menadžiranju Javnim finansijama i Odgovornosti
ZJN	Zakon o Javnoj Nabavki
ISFMK	Informativni Sistem Finansijskog Menadžiranja Kosova
MSKJS	Međunarodni Standardi Knjigovodstva Javnog Sektora
KGR	Kancelarija Glavnog Revizora
KPRK	Kancelarija Predsednika Republike Kosova

I. OPŠTI PREGLED

Kancelarija Glavnog revizora izvršila je reviziju finansijskih pregleda Kancelarije Predsednika Republike Kosova za završnu godinu 31 decembar 2008 godine.

Naša revizija, je izvršena saglasno sa međunarodnim standardima revizije, izrađenih od strane INTOSAI i obuhvata takva testiranje i procedure za koje mi smo smatrali za potrebnim kako bi dali mišljenje u vezi sa finansijskim pregledima.

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji predstavljaju *istinit i fer pregled*, u svim materijalnim aspektima. Kao akcenat nepokretna imovina nije prikazana u okviru finansijskih pregleda **(MSVIR 400 nekvalifikovano mišljenje sa akcentom)**.

Izvršena revizija rezultirala je sa sledećim nalazima i preporukama:

1. Registri imovina nisu kompletirani i ažurirani
2. Slabo menadžiranje unutrašnje kontrole u vezi sa troškovima, i
3. Kršenje ZJN za neke od aktivnosti nabavke, odabir ekonomskih operatora je sproveden u nedostatku tri odgovorne ponude.

Naša glavna preporuka je da Permanentni Sekretar treba da pruža jedna efikasan program unutrašnje kontrole pod njenim upravljanjem.

II. UVOD

Kancelarija Glavnog Revizora je odgovorna da izvrši godišnju reviziju regularnosti.

Revizija regularnosti definisana je kao potvrda finansijskog računovodstva, uključujući egzaminaciju i procenu finansijskih pregleda i ostalih finansijskih podataka i izražanje mišljenja u vezi:

- Da li finansijski pregledi daju istinitu i pravičnu sliku računa i finansija tokom perioda revizije;
- Dali finansijske izjave, sistemi i transakcije su saglasni sa sprovodljivim zakonima i uredbama;
- Prilagodljivost funkcije unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije;
- Ispravnost i tačnost administrativnih odluka koje je donela institucija ili entitet nad kojim je izvršena revizija, kao i
- Sva pitanja koja proizilaze iz revizije ili se na nju odnose.

Odgovornost je Kancelarije Predsednika Republike Kosova (KPRK) da pripremi Finansijske Preglede u saglasnosti sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (MSRJS), o “Finansijskom Izveštavanju na Osnovu Računovodstva Gotovinskog novca ”, u saglasnosti sa Administrativnim Uputstvom 2008/13, i da ih pravovremeno prikazuje.

III. Stanje u vezi sa preporukama iz prethodne godine

Revizija KGR nad finansijskim pregledima KPRK za završnu godinu sa 31 decembrom 2007 godine rezultiralo sa 6 preporuka revizije. Od tih 2 su primenjene u potpunosti, dok su ostale primenjene delimično.

Nepotpuno sprovođenje naših preporuka pokazuju da ranije izveštavane slabosti nisu odstranjene u potpunosti.

IV. DELOKRUG REVIZIJE

KGR je izvršila reviziju finansijskih pregleda KPRK za završnu godinu sa 31 decembrom 2008 godine.

Primarni objektivi ove revizije je bio da se omogući KGR-a da izražava svoje mišljenje ukoliko finansijski pregledi KPRK, daju istinite i prave preglede i da li su finansijski registri, sistemi i transakcije u saglasnosti sa primjenjivim zakonima i uredbama.

V. PRISTUP REVIZIJI

Naša revizija je planirana i realizovana tokom perioda od 3 decembar 2008 do 23 februara 2009 godine

U cilju ispunjenja naših odgovornosti, mi smo:

1. Preispitali finansijske preglede KPRK u poređenju sa usvojenim budžetom za 2008 godinu;
2. Utvrdili smo ukoliko finansijski pregledi KPRK su pripremljeni saglasno sa MSKJS-a "Finansijsko izveštavanje knjigovodstva gotovog novca";
3. Izvršili smo sveobuhvatna i supstancijalna testiranja o finansijskim transakcijama.
4. Sproveli smo jednu kombinaciju uzoraka prema ubeđenju i prema slučaju, za izbor transakcija za testiranje;
5. Utvrdili smo nivo materijalnosti, 50% za nejasnoće i 3% za greške, kao prag za olakšanje utvrđivanja vrste mišljenja koje treba da damo i vezi sa finansijskim pregledima;
6. Bazirali smo se na jednu vrstu kombiniranja intervjuisanja, analitičke procedure, preispitivanja dokumenata i fizičko ispitivanje kako bi proverili i ocenili važnost i ispravnost finansijskih transakcija.
7. Izvršeni test u vezi dizajna i funkcije unutrašnje kontrole entiteta.

Naši nalazi i zaključci revizije se baziraju na dokumentaciji i ostalim informacijama koje su nam pružane tokom našeg rada revizije.

Što se tiče organizovanja revizije KGR u vezi sa finansijskim pregledima KPRK, MSR definiše specifične kriterijume koje utvrđuju vrstu mišljenja koje se može dati. Mišljenje revizije može biti nekvalifikovano, kvalifikovano, suprotno ili može biti i negiranje mišljenja(Cf. Aneks 1 MSVIR 400)

VI. MIŠLJENJE REVIZIJE

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji predstavljaju *istinit i fer pregled*, u svim materijalnim aspektima. Kao akcenat nepokretna imovina nije prikazana u okviru finansijskih pregleda **(MSVIR 400 nekvalifikovano mišljenje sa akcentom).**

VII. PRONALAZENJA I KLJUČNE PREPORUKE

1. Finansijski rezultati u odnosu na usvojeni buĊet

Analiza izveštaja finansijskih pregleda u odnosu na usvojeni buĊet pokazuje:

Ukupni aktuelni troškovi za 2008 iznose €1,194,786. U poreĊenju sa buĊetom 2008 KPRK je potrošila oko 45% planiranog buĊeta i na kraju 2008 imala je suficit od €1,444,112.

U pogledu, individualnih ekonomskih kategorija postoji buĊetirani iznos koji nije potrošen uopšte, a radi se o „Kapitalnim Investicijama“ u vrednosti od €1,100.000. Ovaj iznos je posvećen izgradnji rezidencije, dok ovaj projekat nije još poĊeo da se realizuje.

Zaključak

Prema našoj proceni, KPRK je porosila svoj buĊet unutar limita odreĊenih od strane skupštine povodom usvajanja buĊeta za 2008.

2. Finansijski pregledi

Što se tiĊe imovine, kada se radi o sistemu knjigovodstva na osnovi gotovog novca, ne-finansijska imovina treba da predstavljaju u finansijskim pregledima na osnovu Administrativne instrukcije 2005/11, u finansijskim pregledima.

- Ne-finansijska imovine uopšte nije prikazana u finansijskim pregledima za 2008 godinu.
- Kancelarija Predsednika ne vodi celokupan i jasna registar o nepokretne imovine; gde bi se sva imovina prikazala.
- Registrovanje imovine nije usaglašen sa Glavnom knjigom da bi se osigurala da vrednosti inventarisanja se slažu.

Zaključak

Mi procenjujemo da neuspeh za kompletno registriranje ne-finansijske imovine u okviru unutrašnjih registara i nepropisno pokazivanje u okviru finansijskih pregleda utiĊe na kompletan, taĊan i pouzdan odraz u finansijskim pregledima.

Preporuka 1

Preporučujemo Permanentnom Sekretaru KPRK da osigura:

- Kompletno izveštavanje svih ne-finansijske imovine kroz njihovo prikazivanje u finansijskim pregledima saglasno sa AI br 2008/13.
- Sprovede inventarizaciju cele imovine i sravnjenja rezultata sa registrima računovodstva.

3. Realizacija budeta

3.1 Robe i usluga

Telefonski troškovi

Nalazi:

Bazirano na odluci od 01.06.2006 za određivanje iznosa troškova fiksnih i mobilnih(roming) telefona od KPRK, individualno ima osetna prekoračenja troškova. Tokom mesečnog perioda za celu 2008 godinu, od 38 korisnika fiksne telefonije, 9 od korisnika prekoračili su dozvoljene troškove. Ukupni iznos prekoračenja tokom godine je 1,706 €. Osim toga, 13 telefonskih brojeva su neupotrebljiva, ali za koje se vrši plaćanje za taksu svakog meseca.

I kod korišćenja mobilne(roming) telefonije isto tako ima osetna prekoračenja. Vrednost prekoračenja po mesecima dostiže iznos od 1,848 €. Zatim ima slučaja kada za jedan mesec vrednost troškova dostigla iznos 389,77 € (juli) od jedne osobe, a dozvoljeno je da ima 100 € mesečno. Ima slučajeve da se snabdevaju punjenje telefona i imaju pravo korišćenja i mobil (roming) telefona.

Zaključak

Troškovi telefona su visoki i iznad dozvoljenih limita. Oni su učinjeni na neovlašćen način i kao takvi su uticali na oštećenje KBK-a. Prekoračenje troškova fiksne i mobil (roming) telefonije dogodilo se kao posledica ne efikasnog funkcionisanja unutrašnje kontrole.

Preporuka 2

Preporučujemo Permanentnom Sekretaru KPRK da osigura:

- Potpuna primena uredba na snazi u vezi upotrebe telefona od zvaničnika, kao i lica koji su prouzrokovali ove prekoračene iznose da ih vrate KBK.
- Da preduzme neposredne mere u vezi nadgledanja troškova telefona za osiguranje poštovanja odobrenih limita, dokle u slučaju prekoračenja da uzimaju u obzir propisne mere za vraćanje prekoračenih iznosa. Sa ciljem da se to ostvari

preporučljivo je da se angažuje Jedinica Unutrašnje Revizije KPRK i u okviru sledeće revizije mi ćemo proveriti da li je je ova preporuka adresirana.

3.2 Nabavka

Nalaz:

U okviru nabavke mi smo identifikovali nekoliko slučajeva gde procedure nabavke nisu bile u saglasnosti sa zahtevima Zakona o Javnoj Nabavci na Kosovu br. 2003/17. Naročito mi smo identifikovali da:

Procedura sa kotacijom cena suse primenile uprkos činjenici da iznos troškova prekoračuje iznos od €10.000, otvorena procedura nabavke nije primenjena. Selekcija ekonomskih operatora u okvir četiri testirana slučaja od strane revizora urađena je u nedostatku tri odgovorne ponude.

Unutar četiri testirana slučaja, prisutni u obaveznoj komisiji nisu bili prikladni.

Održavanje i serviranje službenih vozila “TOYOTA” KPRK.

Zvaničnik koji je podneo zahtev za snabdevanje je predsedavajući komisije za procenu ponuda i primalac snabdevanja-usluga.

Izvršeno je snabdevanje sa artiklima koji nisu bili tehnički specifikovani i da nisu u ponudi ugovarača, na taj način izvršene su neovlašćena snabdevanja i isplate. Iznos ovih neovlašćenih isplata je 3,650 €.

Regulisanje pleha i poliranje službenih vozila i upotreba službenih vozila “TOYOTA” KPRK

Ponudili su 3 ekonomska operatora (EO), 2 od kojih nisu imali kompletiranu dokumentaciju i bili su neodgovorni. I pored toga procedure kvote cena su završene.

Usluge za održavanje i serviranje službenih vozila “CHEVROLET Suburban” KPRK

Predsedavajući Komisije za procenu je podnosilac zahteva za usluge i njihov primalac. Dva ista zvaničnika u obe komisije otvaranja i procene. Jedan od ekonomskog operatora nije predao osiguranje tendera.

Potpisani ugovor je potpisan 26.02.2008 je nejasan i tipa je okvir, prema ceni po jedinici.

U tački 17.0 vrednost ugovora po jedinici je 7,465.64 €, dok u tački 17.1 cena po jedinici (za jedno vozilo) je 2,854.50 evra. Nije upotrebljena standardna forma ugovora. Iznos izvršenih uplata prema nalogima za plaćanje je bila: 18,370 €.

Snabdevanje naftnim derivatima

Dosije za snabdevanje sa dizel gorivom nije kompletna i nedostaje, nedostaje potrebna dokumentacija kao što su:

- a) Zahtev za utvrđivanje raspolaganja sredstava ;
- b) Odluka za imenovanje komisije za otvaranje ponuda ;
- c) Kucani i potpisani zapisnik od kancelarije nabavke (tako nešto je samo zabeležen u svesku olovkom).

Ekonomski operateri bili su neodgovorni, s obzirom da su im nedostajali dokumentovani dokazi:

- d) "Patroni"- nedostaje potvrda o plaćanju električne energije;
- e) "Menar Petrol" - nedostaje potvrda od **ATK** ;
- f) "Petrol Oti " Slovenija, Kompanija dobitnik, nedostaje dokaz o obezbeđenju izvršenja ugovora 10% od vrednosti.

Snabdevanje mobilnim telefonima

Snabdevanje mobilnim telefonima je predviđeno sa tri Lota. Sadržaj snabdevanja za mobilne telefone ima specifičnosti veoma unapređenih, količina za snabdevanje je utvrđena.

U Komisiji za procenu ponuda dva zvaničnika koji su snabdevali sa mobilnim telefonima su i članovi komisije, dok predsednik komisije za procenu ponuda nije zvaničnik KPRK-a.

Potpisani ugovor precizira cenu i količinu snabdevanja.

Odštampanje materijala naučne konferencije povodom 130-godišnjice Albanske Prizrenske lige

Nabavka za pripremne radove za manifestaciju: Albanska Prizrenska liga 1878-1881, je završena procedurama za kotiranje cena. Tu imamo izbegavanje standardnih procedura nabavke, ugovori koji prekoračuju vrednosti iznad 10,000 € smatraju se ugovorima srednje vrednosti.

Usluge za ovu aktivnost su podeljene u dva ugovora potpisanih za jedan dan sa istim ekonomskim operaterom. Plaćanje prema ugovoru br. Ref.KPRK/08/074/236, je ostvareno u vrednosti od 2,460.00 € i prema drugom ugovoru pod br. Ref.

KPRK/08/075/236, je ostvarena u vrednosti od 9,606.00 €, ukupno isplaćena vrednost je 12.196.00 €.

Zaključak

Postoji neslaganje sa zahtevima Zakona br.2003/17 o Javnoj Nabavci. Primena procedura kotiranja umesto otvorenih procedura utiču na limitaciju učešća ekonomskih operatora. Učestvovanje istih osoba kao članovi komisije za otvaranje, procene ujedno i prijema robe, isto tako učešće ugovarača za IT u komisijama, predstavlja sukob interesa u KPRK. Zatim ostvarivanje aktivnosti nabavke samo sa jednim odgovornim operaterom, nepoštovanje ugovorenih cena kao i snabdevanje i neovlašćena plaćanja se odnose na loše menađiranje i mogućnosti prisustva obmane.

Preporuka 3

Preporučujemo Permanentnom Sekretaru KPRK da osigura:

- Da se ispoštuju odredbe ZJN, da se obezbedi konkurencija i adekvatna transparentnost;
- Za ugovore koji prekoračuju vrednosti iznad 10,000 € da se sprovedu adekvatne procedure za nabavku ;
- Članovi koji se da se izaberu iz kompetentne struke sa namerom da se omogući profesionalna procena tendera
- Da se ispoštuje procedure nabavke prema pravilima na snagu, treba da utvrđeni kriterijumi u dosijeu tendera, da ispune najmanje tri ponudilaca, kako bi operateri bili odgovorni. To bi doprinelo na obezbeđivanju ozbiljnosti snabdevača u tenderu;
- KPRK trebalo bi da razmišlja da zaposli zvaničnike za održavanje IT, a ne da ugovara razne kompanije za održavanje IT, zato što to bi koštalo Kabinetu manje i sa aspekta bezbednosti čuvanja osetljivih podataka Kabineta bude bolja;
- Da se ne dozvole snabdevanja i plaćanja koja nisu specifikovane i nisu ponudile cenu ponude, da se sprovedu potpisani ugovori.

3.3 Menadžiranje imovine

Administrativna instrukcija 2005/11 – Menadžiranje i registrovanje imovina Vlade, zahteva da se izvrši efektivno osiguranje i menadžiranje imovina Vlade. Međutim, mi smo konstatovali da:

Nalazi:

- Sve kapitalne i ne-kapitalne imovine se ne evidentiraju sa njihovim kupovnim vrednostima;
- Procedure obezvređivanja se ne sprovode;
- Zvaničnik imovine nije preduzeo potrebne korake da bi ažurirao podatke u registru imovina;
- U izveštaju komisije za inventarisanje mobilni telefoni koji su u upotrebi se ne evidentiraju niti se izveštavaju, zvaničnici KPRK svake godine se snabdevaju mobilnim telefonima. Raniji telefoni se nisu vratili;
- Jedan komplet oprema za bezbednost u vrednosti od 350.690 € kupljen 2004. odine nije stavljen u funkciju i čuva se u magacinu u veoma slabim uslovima;
- Nisu kompletirana potrebna dokumenta pre popisa.

Zaključak

KPRK nije postupala na osnovu odgovarajućih zahteva uredbi u vezi sa njenim imovinama. Registri imovina nisu tačni i ne-kompletirani. Kao rezultat, KPRK nema kontrolu nad svojom imovinom, što povećava opasnost gubitaka i njene zloupotrebe.

Preporuka 4**Preporučujemo Permanentnom Sekretaru KPRK da osigura:**

- Da se postupi saglasno sa AU 2005/11 – Menadžiranje i registracija Vladinih imovina;
- Zvaničnik imovine hitno, da izvrši konsolidovanje registara imovine i da se ažurira knjigovodstveni registar. Svakoj imovini da se postavi identifikovani broj;
- Menadžment KPRK da se obezbedi da zvaničnik imovine, tačno evidentira i klasifikuje celokupnu imovinu koja je na raspolaganje da se postave i izvrše njihovo obezvređivanje prema AU 2005/11;
- Oprema obezbeđenja koje se drže u magacinu od 2004 godine pod slabim uslovima, da se što pre stave na upotrebu ili da im se obezbede bolji uslovi jer pod tim uslovima mogu da se oštete i kvare;
- Da se ispoštuje limit telefona i spreči česta kupovina od dozvoljene;
- Stavljanje imovine van upotrebe izvrši od strane posebne komisije za otpisivanje imovine.

3.4 Menadžiranje vozila i generatora

KPRK poseduje 25 vozila i dva generatora. Menadžiranje i praćenje troškova vozila, se vrše preko zvaničnika Jedinice transporta. Mi nismo mogli da izvršimo poređenje sa normativom troškova litara iz tehničke dokumentacije vozila i sa sastavljene tabele zvaničnika jedinice transporta. Mi smo izvršili poređenja samo na osnovu postojeće dokumentacije dva vozila pa se iz ovog vidi da registrovanje pređene kilometraže vozila se vrši samo na osnovu tabela registracije. Predsedništvo vodi jednu posebnu politiku (ali ne pisanu) upotrebe vozila. Iz ove forme evidencije se ne mogu razumeti tačne podatke upotrebe vozila.

Tehnička dokumenta upotrebe vozila nisu u saglasnosti sa izrađenim tabelama od strane jedinice transporta iz kojih treba da se izvlače ovi rezultati upotrebe vozila.

KPRK poseduje na spisku imovina još 2 generatora. Mi smo učinili napore da obezbedimo potpune informacije u vezi sa generatorima, međutim osigurali smo samo fakturu kupovine generatora i 3 otpremnice goriva. Nema drugih podataka koji pokazuju tehničku specifikaciju pronađenih generatora. Uopšte se ne ispoštuje za radne časove generatora niti troškova goriva. Niti radni sati generatora ili troškovi goriva su izvešteni.

Zaključak

Izrada unutrašnjih organizacionih politika za menadžiranje vozila uticalo i osiguralo bi efektivno menadžiranje vozilima.

Izveštaj na osnovu registarskih tablica od strane korisnika vozila, postavilo je poteškoće prilikom kontrole troškova i tačnog utvrđivanja pređene kilometraže. Bazirajući se na njih, izveštaj jedinice transporta nisu kompletni i tačni.

Ne izveštavanje u vezi podataka radnih časova i utrošku goriva za generator stvara konfuziju u izveštajima jedinice logistike.

Preporuka 4.1

Preporučujemo Permanentnom Sekretaru KPRK da osigura:

- Da se sačini unutrašnja organizaciona politika za upotrebu vozila;
- Treba da se postave usvojene procedure od strane jedinice transporta (uprava administracije), koje bi obavezale sve korisnike vozila, da u svakom mesečnom periodu izvrše fizičko ispitivanje pređenih kilometraža, ne na bazi registarskih tablica, ne na bazi tipa odgovarajućeg vozila. Ovi podaci zatim poslužili bi za tačnije analiziranje korišćenja goriva.
- Preporučuje se da po mesečnim osnovama izveštava za podatke generatora, kako u pogledu časova, tako i stvorenih troškova.

4. Sistem unutrašnje kontrole

Adekvatan sistem unutrašnje kontrole obezbeđuje dizajniran proces tako što će pružiti prihvatljivu sigurnost za postizanje objektivna u donjim kategorijama:

- Efektivnost i efikasnost operacija
- Poverljivost finansijskog izveštavanja
- Saglasnost za primenu zakona i uredbi.

Konstatovali smo da sistem unutrašnje kontrole KPRK ne pruža opravdanu sigurnost koje postiže utvrđene objektivne. Posebno, to se reflektiralo najviše kod stanja u vezi sa imovinama i aktivnostima nabavke, gde nisu se ispoštovale uredbe i zakoni koji su na snagu. Posebne primere u konstatovanim nedostacima tokom revizije prikazuju se u nastavku:

- Ne tačno vođenje podataka u registar i knjigovodstvenom registru, imovine se ne evidentiraju sa njihovom kupovnom vrednošću, registri se ne ažuriraju, nije kompletirana potrebna dokumentacija za registrovanje imovina;
- Primećena je slabost u unutrašnjoj kontroli sa aspekta načina zahteva i specifikacija za snabdevanje mobilnih telefona.
- Protivno Zakonu o javnoj nabavki, evidentiran je sukob interesa, jer ima slučajeve kada lica učesnici u Komisiji za otvaranje su ista koji su učestvovali i u Komisije za procenu, i primili su robu. Slični sukob interesa je identifikovan u slučajevima da je bio predsedavajući ili član Komisije za procenu lice koje uopšte ne radi u KPRK. On je ugovarač za IT, i za 2008 godinu zaključio je 5 ugovora sa KPRK;
- U nekim slučajevima aktivnosti nabavke su realizovane sa neodgovornim ekonomskim operaterima;
- U nekim slučajevima primenjene su procedure sa kotiranjem cena naprotiv činjenice da iznos troškova prekoračuje vrednost od 10.000 €, nisu sprovedene otvorene procedure nabavke;
- Izvršene su neovlašćene isplate.

Zaključak

KPRK ne postupa saglasno sa utvrđenim uredbama i procedurama u vezi sa imovinama i nabavkom, nema stvoren najbolji sistem unutrašnje kontrole koji bi osigurao pravilno menadžiranje imovina, nabavki, kao i tačnog finansijskog izveštavanja.

Preporuka 5

Preporučujemo Permanentnom Sekretaru KPRK da osigura:

- KPRK treba da stvori i drži efikasan i efektivan sistem unutrašnje kontrole kako bi se realizovale na uspešan način operativne aktivnosti. To, uporedo striktnog sprovođenja zakona, bilo bi potrebno i pripremanje unutrašnjih akata (uredbe, naredbe, administrativne naredbe, uputstva, i dr.);
- Sistem unutrašnje kontrole treba da bude pod stalnim nadzorom menadžmenta kako bi se potvrdilo da funkcioniše kao što se predviđa i da se modifikuje na potreban način u slučaju izmene uslova.

ANEKS 1

Razna mišljenja revizije primenjena od strane KGR u godišnjim revizijskim izveštajima za 2009. godinu (iz MSIVR 400)

- 9) **Jedno mišljenje revizije** normalno je u standardnom formatu, povezano sa Finansijskim Izveštajima kao celinom, izbegavajući potrebu za određivanje dužine i prenoseći prema svojoj prirodi kod čitaoca jedno opšte razumevanje njegovog sadržaja. Priroda ovih reči biće pod uticaj zakonskog okvira revizije, ali sadržaj mišljenja treba jasno da pokaže dali je to kvalifikovano ili nekvalifikovano mišljenje, ili je kvalifikovano samo u nekim pitanjima ili je suprotno mišljenje (stav 14), ili je negiranje mišljenja (stav 15).
- 10) **Jedno nekvalifikovano mišljenje** daće se onda kada je revizor zadovoljan u svim materijalnim aspektima kada:
- (a) Finansijski pregledi su pripremljeni koristeći osnove i prihvatljive politike računovodstva koje su primenjene na održiv i stalan način;
  - (b) izveštaji su u skladu sa statusnim zahtevima i relevantnim pravilnicima;
  - (c) predstavljeni izgled finansijskih izveštaja je u skladu sa saznanjima revizora u vezi revidiranog entiteta; i
  - (d) da je obavljeno adekvatno prelistanje svih relevantnih i materijalnih pitanja za finansijske izveštaje.
- 11) **Naglasak pitanja.** U nekim okolnostima revizor može smatrati da čitalac neće razumeti na dobar način finansijske izveštaje i da je pažnja usredsređena u neobična ili važna pitanja. Kao jedno opšte pravilo, kada revizor daje jedno nekvalifikovano mišljenje to se ne upućuje nekom specifičnom pitanju finansijskih izveštaja po njegovom mišljenju u slučaju da to može da se interpretuje pogrešno kao kvalifikovano mišljenje. Sa ciljem izbegavanja ovog utiska, preporuke koje su smišljene kao podvučena pitanja; nalaze se u stavovima podeljenim od mišljenja. U svakom slučaju, revizor ne treba da primeni naglasak pitanja da bi poboljšao nedostatak neophodnih prelistavanja u finansijskim izveštajima ili kao alternativa, ili zamena za kvalifikovano mišljenje.

- 12) **Revizor** može biti u stanju **da iznosi kvalifikovano mišljenje** kada postoji jedno od onih okolnosti u proceni revizora, njihov afekat jeste ili može biti materijalan za finansijske izveštaje:
- (a) Bilo je ograničenja u polju delovanja revizora
  - (b) Revizor smatra da su izveštaji nekompletni ili dezorijentirani ili postoji jedna neopravdana podela od prihvatljivih standarda knjigovodstva; ili
  - (c) Postoje nejasnoće koje utiču na finansijske izveštaje.
- 13) **Kvalifikovano mišljenje**, Tamo gde se revizor ne slaže ili nije siguran u vezi jednog ili više posebnih artikala u finansijskim izveštajima a koja su materijalna ali ne i fundamentalna u smislu izveštavanja, treba dati jedno kvalifikovano mišljenje. Formulisanje mišljenja normalno pokazuje jedan zadovoljavajući rezultat prema subjektu revizije, što se tiče jednog jasnog i konciznog izveštaja o pitanjima neslaganja ili nejasnoća koja podstiču kvalifikovano mišljenje. Takvo mišljenje pomaže onome koji ih čita da zaključi dali se radi o finansijskom efektu ili nejasnoći iako to nije uvek praktično ili relevantno.
- 14) **Suprotno Mišljenje**. Tamo gde Revizor nema mogućnosti da daje jedno mišljenje o Finansijskim Izveštajima uopšte, zbog nesporazuma koji je toliko važan da minira predstavljenu poziciju u nastavku da mišljenje koje se kvalifikuje u nekim određenim aspektima neće biti adekvatno, onda se daje Suprotno mišljenje. Formulisanje jednog takvog mišljenja pokazuje da Finansijski Izveštaji nisu sastavljeni na pravilan način, specifikujući jasno i na koncizan način sva pitanja nesporazuma. Ipak, jedna je pomoć da se finansijski efekti u Finansijskim Izveštajima određuju tamo gde treba i gde je to praktično.
- 15) **Negiranje Mišljenja**. Tamo gde Revizor ne može dati mišljenje u vezi Finansijskih Izveštaja, uzeto kao celina zbog nejasnoća ili restrikcije u polju delovanja koje je osnovno i gde jedno kvalifikovano mišljenje u nekim određenim pitanjima neće biti adekvatno, daje se suprotno mišljenje. Formulisanje jednog takvog suprotnog mišljenja objašnjava da se ne može dati jedno mišljenje, specifikujući na jasan i koncizan način sva nejasna pitanja.
- 16) Uobičajeno ILA pruža detaljan izveštaj da bi popunili mišljenje u okolnostima u kojima je nemoguće da se daje jedno nekvalifikovano mišljenje.

Aneks II: Komentari UPRK i odgovori KGR-a na komentare

Komentari UPRK-a	Odgovori KGR-a																								
<p>Nabavka</p> <p>Izvršenom revizijom UPRK-a, gde je bilo u okviru nabavke oko 60% kupovina, KGR je sigurno uočila da je UPRK preduzela ozbiljne korake u pravcu smanjenja troškova ali ne urgožavajući funkcionalnost Ureda.</p> <p>Osim jedne tehničke greške, sva sve se tražena dokumentacija nalazi u dosijeu nabavke.</p>	<p>Odgovori KGR-a</p> <p>Komparativna analiza troškova za 2008 i 2007</p> <table border="1" data-bbox="1037 329 1906 529"> <thead> <tr> <th></th> <th>2008</th> <th>2007</th> <th>Razlika</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Plate i dnevnice</td> <td>178,575</td> <td>254,533</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Robe i usluge</td> <td>975,174</td> <td>779,057</td> <td>196,117</td> </tr> <tr> <td>Javne usluge</td> <td>25,287</td> <td>29,051</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Transferi i subvencije</td> <td>15,750</td> <td>7,875</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ukupno</td> <td>1,194,786</td> <td>1,070,517</td> <td>124,269</td> </tr> </tbody> </table> <p>Iz gore navedene tabele vidi se da je UPRK, 2008. godine potrošio 196,117€ za robu i usluge više nego u 2007. godini, ili ukupno u 2008. godini su troškovi u odnosu na 2007. godinu veći za 124,269€.</p>		2008	2007	Razlika	Plate i dnevnice	178,575	254,533		Robe i usluge	975,174	779,057	196,117	Javne usluge	25,287	29,051		Transferi i subvencije	15,750	7,875		Ukupno	1,194,786	1,070,517	124,269
	2008	2007	Razlika																						
Plate i dnevnice	178,575	254,533																							
Robe i usluge	975,174	779,057	196,117																						
Javne usluge	25,287	29,051																							
Transferi i subvencije	15,750	7,875																							
Ukupno	1,194,786	1,070,517	124,269																						
<p>Komentar br. 1</p> <p>I. Održavanje i servisiranje vozila „Toyota“ UPRK-a, br. nabavke 08/007/221.</p> <p>Vezano za ovaj tender o kome se kaže da nema kompletnu dokumentaciju, stanje je sledeće:</p> <p>Tri odgovorne kompanije su podnele zahtevane dokumente:</p> <p>1. "Siqani" Pristina, podeno je sledeće dokumente:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Uverenje o biznisu br. 80288867 b) Uverenje PDV-a, br. 3003532 c) Uverenje PAK-a, obavezni deo, br. 80288867 d) Račun KEK-a br. 5628023 uz uplatnicu od 05.02.2008 e) Izjava pod zakletvom o podobnosti, od 11.02.2008, f) Bankarska garancija BEP Br. 0706, od 08.02.2008, u iznosu od 1000,00€ <p>2. "Global" Pristina, podneo je sledeće dokumente:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Uverenje o biznisu br. 70209846 b) Uverenje PDV-a, br. 3004320 	<p>Preporuka br. 1</p> <p>Ova dokumenta nisu nam bila pružena u toku revizije unatoč našem insistiranju da nam se predoče, službenici nabavke odgovorili da ih ne mogu pronaći. To govori o „ažurnosti“ i održavanju dokumentacije u ovom sektoru. Dokumentacija UPRK-a ne održava se niti uređuje valjano. To priznajete i sami u vašem komentaru, no mi prihvatamo ove dokaze kao relevantne i ova konstatacija će se brisati sa izveštaja.</p>																								

- c) Uverenje PAK-a, obavezni deo, br. 70209846
- d) Račun KEK-a od 07.02.2008 sa uplatnicom, dug 14,€.
- e) Izjava pod zakletvom o podobnosti, od 11.02.2008.
- f) Bankarska garancija BPB, od 08.02.2008, u iznosu od 1000,00€, i

3."ShPK AutoTrade" Pristina, podneo je sledeće dokumente:

- a) Uverenje o biznisu br. 70023918
- b) Uverenje PDV-a, br. 3004331
- c) Uverenje PAK-a, obavezni deo, br.70023918
- d) Račun KEK-a od 06.02.2008 sa uplatnicom, dug 5€.
- e) Izjava pod zakletvom o podobnosti od 11.02.2008
- f) Bankarska garancija BPB br.G0008/48 od 08.02.2008 u iznosu od 1000,00€.

Na osnovu dokumentacije iz kontrolisanih predmeta mišljenja smo da su sve tri kompanije (PO) bile kompletne i odgovorne što se tiče prve primedbe.

Za drugu tačku:

Presednik komisije za vrednovanje koji je i podneo zahtev za nabavku ne predstavlja sukob interesa, pošto obično taj koji vodi slučaj, najbolje zna prirodu posla.

Za treću tačku:

Nabavka nekih delova koja nisu bila predviđena tehničkom specifikacijom nije bilo moguće predvideti, odnosno da se predvide svi kvarovi, prema tome ni njihov opis, koji u totalu iznosi preko 10.000 delova.

Podnosilac zahteva za usluge koji je presednik komisije za vrednovanje i ujedno i primalac ovih usluga govori o nepoštovanju raspodele zadataka i to je sukob interesa.

	<p>Nabavka van tehničke specifikacije nije u skladu sa procedurama nabavke i nedopušteno je.</p> <p>Naš nalaz i preporuka ostaju.</p>
<p>Komentar br. 2 2. Popravka lima i poliranje službenih vozila „Toyota, za UPRK. Sa uočenim manjakavostima u ovom predmetu slažemo se sa GR-om.</p>	<p>Preporuka br. 2 Naš nalaz i preporuka ostaju.</p>
<p>Komentar br. 3 3. Usluge održavanja i servisiranja službenih vozila "Chevrolet Suburban" za UPRK. Prva tačka primedbe da je predsjednik komisije za vrednovanje bio i podnosilac zahteva za nabavku ne predstavlja sukob interesa. Druga tačka primedbe da su dva članova komisije za vrednovanje bili su i u komisije za otvaranje, ne može biti sukobinteresa. Dok se za treću tačku slažemo za učinjeni propust jer je moguće da prilikom otvaranja tendera osiguranje ponude bilo prisutno, ali nakon potpisivanja ugovora, PO mogao je povući bankarsku garanciju, o čemu nemamo dokaza.</p>	<p>Preporuka br. 3 Mi smo razmotrili komentare UPRK-a i ocenjujemo da nema dovoljno dokaza da se nalazi i zaključci revizora izmene.</p>
<p>Komentar br. 4 4. Snabdevanje gorivom. Prva tačka. a) Zahtev o određivanju vozila na raspolaganje: Velike potrebe za snabdevanjem naftinim derivatima i nedostatak sredstava na početku godine, primorao nas je da uz odobrenje sekretara ureda izvršimo nabavku, o tome postoji odobrenje Sekretara UPRK-a za nabavku. Druga tačka: b) Postoji zapisnik komisije za otvaranje ponuda, od</p>	<p>Preporuka br. 4 Komentarima menadžmenta nisu priloženi odgovarajući dokazi da bi pružili osnovu za izmenu našeg mišljenja.</p> <p>Naš nalaz i preporuka ostaju.</p>

<p>19.02.2008. godine, potpisanog od strane svih članova komisije o javnom otvaranju, i potpis učesnika PO „Oti Petroll „, Hysena Kutlovcija.</p> <p>Treća tačka:</p> <p>c) Zapisnik je zaveden u glavnoj knjizi nabavke.</p> <p>Četvrta tačka:</p> <p>d) PO "Patroni" iz Prištine nismo mogli da pronađemo račun KEK-a.</p> <p>Peta tačka:</p> <p>e) PO "Menar Petrol“, nismo pronašli potvrdu PAK-a.</p> <p>Šesta tačka:</p> <p>f) Nedostatak osiguranja ponude za nabavku ovih artikala, u slučaju neispunjavanja ugovora, može da uzrokuje raskid ugovora i mi kao ugovorni autoritet ništa ne gubimo. Valja pomenuti da je ovaj tender tri puta objavljen.</p>	
<p>Komentar br. 5</p> <p>5. Nabavka mobitela.</p> <p>Prva tačka:</p> <p>Nabavka mobitelima je izvršena na osnovu odobrenja sekretara na osnovu svojih ovlašćenja prema Uredbi UNMIK-a 2004/6, član 2.2.</p> <p>Druga tačka:</p> <p>Nabavka dva mobitela za dva članova komisije ne predstavlja problem, jer su oni podneli zahtev za snabdevanje na vreme, i to ne predstavlja sukob interesa.</p> <p>Treća tačka:</p> <p>Presdenik komisije za vrednovanje ponuda imenovan je kao ekspert, on je profesionalac, dipl.ing za informatiku i održavanje IT-a u UPRK-u..</p>	<p>Preporuka br. 5</p> <p>Komentari menadžmenta su samo objašnjenja i nisu osnivani na faktičkim dokazima, šta više naš nalaz u ovom slučaju odnosi se na i na činjenicu da potpisani ugovor nije imao preciziranu cenu i količinu nabavke.</p> <p>Naš nalaz i preporuka ostaju.</p>
<p>Komentar br.6</p>	<p>Preporuka br. 6</p>

<p>6. Štampanje materiala za naušnu konferenciju povodom 130 godišnjice Albanske Prizrenske Lige. Bio je hitan slučaj. Zbog hitnosti i specifičnosti nismo mogli da idemo u otvorene procedure za srednju vrednost. Dokaz: vidi kopije.</p>	<p>Mi smo razmotrili komentare UPRK-a gde se iznose razlozi nesprovođenja otvorene procedure i ocjenjujemo da nema dovoljno dokaza za izmenu nalaza ili zaključka GR-a.</p>
<p>Komentar br.7 Str. 9, Zaključak</p> <p>1. Zaključci su nerealni, jer nije profesionalna konstatacija da UPRK nema dovoljnu kontrolu nad njegovom imovinom. A sama provera svih uzoraka imovine izvršena od kontrole rezultirala je da se cela imovina nalazi na korišćenje UPRK-a bez ijednog izostanka.</p> <p>Vidi tabelu zahteva za proveru imovine.</p> <p>UPRK je popisala i registrovala imovinu u jednom excel programu, dok sada nakon kupovine jednog softvera od 1,550€, mnogu jeftiniju od drugih sličnih softvera, kakve su drugi entiteti platili po 8,640€, vrše registraciju imovine prema AU UA 2005/11.</p> <p>Dokaz: vidi objavljivanje izdavanja tendera i upoređenje cena.</p>	<p>Preporuka br. 7</p> <p>U toku provere imovine nije bila sva imovina na svom mestu a kupljene mobitele u 2007. godini neki službenici nisu ih mali kod sebe ili su imali druge mobitele koji su bili kupljeni od UPRK-a. Međutim, ni stare mobitele nisu vratili kada su nabavili nove. Oprema koja se ne koristi ne održava se u adekvatnim uslovima.</p> <p>Drugi komentar za našu reviziju nije relevantan. Javna imovina mora da se menadžira, održava i registruje prema AU 2005/11 o Menadžiranju i registraciji vladine imovine.</p> <p>Naš nalaz i preporuka ostaju.</p>
<p>Komentar br. 8</p> <p>Str. 11, Zaključak</p> <p>Nema nikakvog sukoba interesa što se tiče članova komisije jer isti nemaju nikakve poslovne niti porodične veze sa ponuđačima. U slučajevima angažovanja lica koji ne rade u UPRK-u već kod drugih kao na pr. IT-a, ne predstavlja sukob interesa, jer isto lice bio u komisijama kao član i u svojstvu eksperta i da u ovim tenderima kompanija u kojoj to lice radi, nije konkurisala. Učešće lica van UPRK-a se provodi samo u</p>	<p>Preporuka br. 8</p> <p>Ugovorena lica UPRK-a NEMAJU pravo da učestvuju in it ja jednoj komisiji UPRK-a. Oni su pozvani da samo izvrše svoje obaveze snabdevanja i/ili usluge prema ugovoru koji su potpisali. Njihovo učešće u aktivnostima nabavke predstavlja neposredni sukob interesa. A kompanija navedenog predstavnika u toku godine je imala 4 ugovora sa UPRK-om.</p> <p>Za vrednovanje ponuda za pripremu obeležavanja godišnjica i za nabavku ordena nije stvar tehnologije za informatiku i nije potreban ekspert IT-a.</p>

<p>slučaju njihovog angažovanja kao eksperta i to zakonom nije zabranjeno.</p>	<p>Naše konstatacije ostaju potpuno iste, a Stalnon sekretaru se preporučuje da preduzme odgovarajuće mere da se to ne ponovi ubuduće.</p>
<p>Komentar br. 9 Preporuka 2, tačka 6, str. 12 UPRK je izvršio i analizu budžetskih koristi, što se tiče održavanja IT-a, ostavljajući sa strane model koji je preporučio KGR, jer je UPRK imao jednog ugovarača sa mesečnim iznosom od 9.976.45€, dok je sadašnji mesečni prosek troškova 700 Evra. Kada bi se zaposlila dvojica (administrator: 304€ plata + 400€ dodatak=704€, plus lični doprinosi i jedan menadžer: 322.30€ + 400€ dodatak=722.30€) uz platu i dodatke na osnovu odluke Vlade Kosova bilo bi oko 1.500€ mesečno, a u slučaju komplikacije, ugovareni subjekat preuzima na sebe otklanjanje svakog defekta bez obzira na broj angažiranih specialista. Dakle ovde se jasno vidi smanjenje troškova, korišćenim metodom.</p> <p>Dokaz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Račun bivšeg ugovorenog subjekta "INET" za jedan mesec, 9,976.45€ 2. Račun aktuelnog ugovorenog subjekta "ISOFT", za jedan mesec, 700.00€ 3. Normativ za isplatu eksperata IT-a prema odluci Vlade Kosova. 	<p>Preporuka br. 9</p> <p>Menadžement UPRK-a treba da više misli na sigurnost podataka UPRK-a, koji su državno pitanje, i nikako da ne budu zavisani od PO niti sistema tehnologije za informatiku koji oni nameću, jer to može da stvara ubuduće i šantaž ako im se ne produži ugovor. UPRK treba da ima svoj sistem informatike kojimoraju da administriraju službenici UPRK-a koji odgovaraju zakonu etike i lepog ponašanja civilnih službenika. UPRK je u 2008. godini, za ovu svrhu potrošio 38,278€ te vaše kalkulacije i analize nisu ubedljive i relevantne da bi se konstatacija revizora izmenila.</p> <p>Naš nalaz i preporuka ostaju.</p>
<p>Komentar br. 10 Troškovi telefona, str. 12, Prekoračenje troškova za telefon koje je konstatovao KGR, odnose se na troškove službenih putovanja koja su određena lica potrošili van zemlje, i to su službeni troškovi. Ne stoji konstatacija da je oštećen KKB i da unutrašnja</p>	<p>Preporuka br. 10</p> <p>Kao što smo naveli u našem nalazu mi smo svoju konstataciju zasnivali na odluku od 01.06.2006. godine za određivanje iznosa troškova za fiksnu telefoniju i mobilnu (roming) of UPRK-a, i naš nalaz ne dovodi u sumnju prirodu troškova već naglašava njihovo</p>

<p>kontrola nije funkcionisala. To se da videti od smanjenja troškova za telefoniju, od 63,619€, u 2007. godini, na 38,615€ u 2008.godini.</p>	<p>prekoračenje. Nama nije bila predočena neka druga odluka UPRK-a koja opravdava takvo prekoračenje troškova. Ipak komentari menadžmenta nisu praćeni odgovarajućim dokazima da bi pružili osnovu za izmenu našeg mišljenja. Naš nalaz i preporuka ostaju.</p>
<p>Komentar br. 11 Str. 15, Logistika –Menadžiranje i praćenje troškova goriva. * UPRK je za 9 vozila vodio evidenciju mesečnih troškova goriva. U oba slučaja koje je KGR proverio vozila su bila pripadnika Kosovske Policije, koja su iz bezbednosnih razloga promenjene auto tablice u nekoliko slučajeva, što je i samom revizoru KGR-a objašnjeno od strane pripadnika Kosovske Policije, s toga konstatacija KGR-a o potrošenim količinama ne stoji, jer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Troškovi za gorivo za 2007. godinu bili su 74,951€, a u 2008. godini 61,958€. 2. Troškovi za registraciju i origuranje vozila 2007. godine bili su 64,594€, a u 2008. godini, 25,051€. 3. Troškovi održavanja i popravke vozila u 2007. godini bili su 108,706€, a u 2008. godini 61,711€. 4. Dokaz: Mesečni izveštaj troškova naftinih derivata. <p>* Troškovi goriva za generator: Jedan od generatora nikada nije bio snabdeven gorivom od UPRK-a, dok je drugi koji se koristi od pripadnika bezbednosti KPS-a u rezidenciji Predsednika potrošio: 1,478 litra, i 1,822€.</p> <p>Dokaz: Računi troškova.</p>	<p>Preporuka br.11</p> <p>Komentari menadžmenta vezano za logistiku, manje-više daju samo pogled nekih analitičkih poređenja troškova između godišnjih perioda, a naši nalazi se odnose na menadžiranja sektora logistike u 2008. godini. Nisu pruženi dodatni dokazi koji bi dali osnovu za izmenu našeg nalaza i preporuke, s toga nalaz i preporuka revizora ostaju.</p>